

Stanovisko k pozastaveniu poskytovania dotácií prostredníctvom Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy na podporu kultúry

Mgr. Juraj DROBA, MBA, MA, predseda
Poslanci a poslankyne Bratislavského
samosprávneho kraja
Bratislavský samosprávny kraj
Sabinovská 16
820 05 BRATISLAVA 25

V Bratislave, 04.05.2020

Vážený pán predseda BSK, vážené zastupiteľstvo BSK,

s veľkým znepokojením sme si prečítali informáciu z Oddelenia kultúry Úradu BSK o odložení zasadnutia zastupiteľstva BSK a s tým súvisiacu informáciu o pravdepodobnom pozastavení dotácií z Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy (BRDS) na rok 2020.

Ako členky a členovia neformálnej platformy Kultúrna Bratislava, ktorá združuje desiatky rôznych subjektov pôsobiach v oblasti štátom, krajom či mestom nezriaďovanej kultúry musíme upozorniť na to, že prípadné rozhodnutie neprideliť plánované dotácie z BRDS v programe Kultúra by výrazným spôsobom ešte prehĺbilo súčasnú veľmi zložitú situáciu, v ktorej sa táto významná časť bratislavskej kultúrnej scény ocitla.

Kultúra ako celok patrí k odvetviam, ktoré boli vládnymi opatreniami reagujúcimi na situáciu so šírením koronavírusu zasiahnuté ako prvé. Dňa 9.3.2020 vydal Úrad verejného zdravotníctva zákaz konania hromadných podujatí, v dôsledku čoho museli svoju činnosť zastaviť prakticky všetky subjekty pôsobiace v oblasti živej kultúry bez ohľadu na svoju zriaďovateľskú pôsobnosť. Avšak kým v prípade zriaďovaných kultúrnych inštitúcií možno hovoriť o vážnych dôsledkoch takéhoto opatrenia najmä v podobe výpadku príjmov zo vstupného, v prípade organizácií nachádzajúcich sa mimo zriaďovateľskej pôsobnosti verejnej správy je takýto výpadok ďalším z viacerých vážnych ohrození, dôsledky ktorých môžu byť pre mnohých aktérov pôsobiach na kultúrnej scéne likvidačné.

Kultúrne subjekty mimo zriaďovateľskej sféry verejnej správy totiž obvykle nedisponujú luxusom v podobe vlastných priestorov – ak nejaké využívajú, obvykle za ne musia platiť pravidelný nájom, nezriedka v komerčnej výške. Napriek tomu sú mnohé tieto priestory (kultúrne centrá, kluby, divadlá, kiná, galérie) už roky neodmysliteľnou súčasťou fyzickej kultúrnej infraštruktúry bratislavského kraja, ktorá slúži všetkým jej obyvateľom a návštevníkom. Kultúrne subjekty mimo zriaďovateľskej pôsobnosti verejnej správy často nemajú ani zamestnancov, pretože si ich nemôžu dovoliť. Veľkú časť tohto sektora tvoria rôzne typy SZČO (slobodné povolania a živnostníci), ktoré sa podieľajú na všetkých činnostiach – tak tvorivých, ako aj technických a obslužných. Vzhľadom na špecifické fungovanie tohto sektora iba malá časť z týchto ľudí dosiahla na štátnu pomoc určenú SZČO, navyše aj tá je svojou výškou skôr zanedbateľná. Mnohé kultúrne aktérky a aktéri však častokrát z vládnych opatrení vypadávajú úplne, práve vďaka charakteru svojej práce, nepravidelnosti tržieb, či súbehu práce ako SZČO s čiastočným zamestnaneckým pomerom, ktorý je v kultúrnom sektore bežným javom.

KULTÚRNA BRATISLAVA

Vážený pán predseda, vážené poslankyne a poslanci BSK, dovoľte nám pripomenúť, že v stále platnej *Stratégii rozvoja kultúry BSK na roky 2015-2020* je BRDS charakterizovaná ako hlavný nástroj kultúrnej politiky kraja. Táto formulácia je výsledkom poznania dôležitosti prínosu tzv. nezriaďovanej kultúry pre celkovú kultúrnu ponuku v kraji. Kultúrna činnosť realizovaná nezávislými subjektmi nie je voľnočasová aktivita, ale profesionálna činnosť, ktorú vykonávajú profesionálky a profesionáli vo všetkých aspektoch, ktoré sú pre jej fungovanie potrebné. Popri celkovo siedmich krajom zriaďovaných kultúrnych inštitúciách tu pôsobia desiatky subjektov, ktoré vznikli zdola, na princípe občianskej spoločnosti a zároveň vytvárajú podstatnú časť profesionálnej kultúrnej ponuky v rámci Bratislavy aj kraja.

Drvivá väčšina z týchto subjektov, vrátane tých, ktoré sa uchádzajú o podporu z BRDS, napriek prebiehajúcej koronakríze funguje v novom režime a snaží sa naň adaptovať aj svoje kultúrne aktivity tak, aby o ne verejnosť nezostala ukrátená – napr. ich realizáciou online formou alebo presunutím na neskoršie obdobie roka. Popritom však táto časť scény zvädza každodenný zápas o vlastné prežitie, či už vyjednávaním o odklade splátok nájmu za priestory s ich majiteľmi, alebo udržiavaním si spolupracovníkov napriek vlastnej ťaživej finančnej situácii.

Uvedomujeme si, že aktérky a aktéri pôsobiaci v kultúrnej sfére nie sú jedinými, ktorí trpia v dôsledku súčasnej krízy. Naopak, veľká časť nezávislej kultúrnej scény reálne solidarizuje s ďalšími znevýhodnenými a ohrozenými skupinami prostredníctvom priamej pomoci. Teraz sme to však my, kto sa potrebuje udržať nad hladinou.

Apelujeme preto na vás, aby ste prehodnotili zámer neposkytnúť dotácie z BRDS pre oblasť kultúry v roku 2020. Takéto rozhodnutie by pre mnohých mohlo znamenať vážne ohrozenie či prerušenie profesionálnej kultúrnej činnosti, a pre niektorých aj jej definitívny koniec. Kultúra nie je nadstavba ani voľnočasová aktivita, nenechajte o ňu prísť ani obyvatelky a obyvateľov nášho kraja.

Za platformu Kultúrna Bratislava:

Bohdan Smieška, Local Act
Ľubomír B McGr, A4 - Asociácia združení pre súčasnú kultúru
Slávo Krekovič, A4 - Asociácia združení pre súčasnú kultúru
Judit Angel, kurátorka, riaditeľka, tranzit.sk
Blaho Uhlár Divadlo Stoka
Petra Fornayová, Asociácia súčasného tanca
Uršula Kovalyk, spisovateľka
Patrik Krebs, Divadlo bez domova
Peter Šulej, oz VLNA
Juraj Rattaj, výtvarník v slobodnom povolani, doktorand na VŠVU, predseda oz Hotdock, ktoré spravuje HotDock project space
Martin Zaiček, oz Archimera
Tomáš Kubiš, sociálny pracovník, projektový manažér a člen Divadla bez domova
Lýdia Pribišová, Flash Art CS / o.z. PILOT
Eva Križková - Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet
Martin Brix, Čerstvé Ovocie, n.o. a Nadácia Milana Šimečku
Sandra Polovková, Post Bellum
Martina Ivičič, zakladateľka a kurátorka festivalu DOM, o.z. Pnutie LUXUS
Marianna Brinzová- nezávislá kurátorka a spolukurátorka festivalu DOM
Jakub Branický, Miroslava Košická, Robo Horňák, TICHŌ a spol. - Komorné kultúrne centrum
Martin Piaček, Verejný podstavec a VŠVU Bratislava
Martin Jančok, PLURAL Architekti, člen hodnotiacej komisie BRDS v roku 2017

KULTÚRNA BRATISLAVA

Svetlana Waradzinová, dramaturgička a kultúrna manažérka, pedagogička VŠMU
Anna Grusková, oz Reminiscencie
Daniel Vadas, T3 - kultúrny prostriedok
Tomás Hučko, šéfredaktor kritického mesačníka Kapitál
František Malík, Bratislavský knižný festival BRAK
Andrej Jaroš, kurátor, Flatgallery
Ľudovít Nápoký, A4 - priestor súčasnej kultúry
Ľubica Hustá, Bratislava Design Week
Laco Oravec, aktivista
Matej Sotník, Film Expanded, Kapitál
Martin Kuštek, Rada mládeže Bratislavského kraja
Natália Okolicsányiová, výtvarníčka
Martina Kotlariková, OZ emARTA
Lucia Gertli, Film Europe a filmová prehliadka BezCan
Šimon Ferstl - Divadlo Petra Mankoveckého
Zuzana Mrvová, pedagogička VŠ
Jozef Vlč, Debris Company
Marek Hudec, Literárny klub, Kapitál
Ján Šipöcz, oz Photoport

Podporovateľky a podporovatelia výzvy:

Darina Kárová, Otvorené fórum Zachráňme kultúru + Medzinárodný festival Divadelná Nitra
Silvia Hroncová, Otvorené fórum Zachráňme kultúru + Film Europe mediálna spoločnosť
Stanislav Krajčí, Nina Vidovencová, Iniciatíva Stojíme pri kultúre
Boris Ondreička, vizuálny umelec, kurátor, hudobník
Ľubo Bukový, Nezávislé zoskupenie 123H
Branislav Čavoj, správca Nadácie Cvernovka
Peter Liška, grafický dizajnér
Miroslava Kovářová, Asociácia Bratislava v pohybe
Katarína Aulitisová, Divadlo PIKI, Pezinok
Ľubomír Piktör, Divadlo PIKI, Pezinok
Lucia Holinová, Reserva o.z., šéfredaktorka časopisu TANEC
Gejza Dezorz - Dezorzovo lútkové divadlo, režisér a pedagóg VŠMU
Mária Rojko, Miloš Kopták a Ida Želinská, TOTO! je galéria
Katarína Figula, výkonná riaditeľka, Asociácia Bratislava v pohybe
Katarína Brestovanská, Nový Priestor o.z.
Adam Berka, poslanec - Hl. m. Bratislava, člen komisie kultúry
Diana Klepoch Majdánková, kurátorka a kultúrna manažérka, Nová Cvernovka
Tomáš Klepoch, výtvarník a VŠ pedagóg
Marta Polaková, Platforma pre súčasný tanec
Lucia Dubačová, OZ Imaginárium, Sensorium Festival, riaditeľka-zakladateľka
Daniel Salontay, hudobník, Longital
Andrej Kalinka, umelecké zoskupenie Med a prach
Patrik Lančarič, režisér

KULTÚRNA BRATISLAVA
<https://kulturnabratislava.sk>
kulturnabratislava@gmail.com